

Posudek diplomové práce – Bc. David Zalabák

Na některých místech by se nemělo stavět. Anebo mělo? Toť hamletovská otázka. David Zalabák na ni odpovídá svým projektem filharmonie na Staroměstském náměstí. Není první a nebude jistě poslední (dokud se tam něco nepostaví). Je to místo skoro svaté, komplikované, husté lidmi, souvislostmi a historií. Přiznávám, že po prvním mém pohledu na věc mě napadlo, že to místo takový dům a s takovou náplní neunese. Nejprve předložím argumenty proč ne, jelikož však nechci být apriori zatvrzelý a kritický, nechám se svými myšlenkami unášet, třeba na závěr dojdu k názoru proč ne?

První můj argument proč ne je iracionální. Domnívám se, že když má město nějaké takové místo, pokud zůstane prázdné, bude stále vzrušující, záhadné a provokující. Z toho důvodu myslím, že by toto místo spíše mělo zůstat prázdné neboť ta hodnota je pro město větší, než jakákoliv stavba zde, . Město s takovým místem je otevřené a živí nekonečný příběh, co by, kdyby.... Ten příběh a to co by, kdyby má vlastně nevyčíslitelnou hodnotu.

Druhý argument proč ne je parkování, nejenom, že k takové budově je ho třeba v hojné míře, návrh je má pouze pro zaměstnance a účinkující s vysvětlením, že hosté budou využívat stávající parkinky na Palachově náměstí. Nemohu souhlasit, byť je pro mne představa, že dnešní rozmazlená populace (včetně mě) bude nucena v chladném večerním dešti cupítat ty stovky metrů k budově, lákavá.

Třetí argument proč ne je ona hustota. Místo podle mne již nyní bývá přeplněné lidmi, kteří s sebou přinášejí energii. A té energie je tolik, že by se dala krájet, jak si ostatně vždy uvědomuji, když zde stojím nebo místem procházím. Myslím, že bychom jako architekti neměli uvažovat pouze o hmotných materiálních věcech anebo se vztahovat k faktu, že zde v minulosti něco stálo, měli bychom i věci nehmotné považovat za určující. Je nás lidí stále víc, křičíme (obrazně řečeno), šíříme kolem sebe hluk a energeticko-informační smog, nejen ten fyzikální. Staroměstské náměstí je pro mne skoro vždy místo, které chci co nejrychleji projít, shromáždění turistů před orlojem mi jako rodilému Pražákovi připadají směšná a okamžiky, kdy je náměstí poloprázdné (brzo ráno či v temné noci) jsou vzácná a skoro mystická. Dnes je to místo plné krásných upravených lesklých lidí, kteří fotí, smějí se, pokřikují, při tom lížou zmrzlinu a zákonitě mnohé nevidí. Umístíme-li zde ještě budovu filharmonie, to místo exploduje.

Čtvrtý argument proč ne je pieta. Budu možná vypadat naivně a pateticky, když zmíním popravu z roku 1621, kterou vnímám jako hořký okamžik, ponižující, krutý a zbytečný. Příběhy těch mužů, jejich hodnota a respekt, který k nim cítím, mi říká: nechme jim zde ticho a prostor. Třeba do té doby, dokud takové věci jako lidi budeme dělat.

Pátý argument proč ne je můj ryze subjektivní názor, že tento typ architektury není nadčasový. To, co nám v tuto chvíli připadá futuristické, bude za desítky let – při dnešní rychlosti stárnutí – legrační a příliš vztahené k nějaké době. Kdyby ta budova vypadala více universálně, časově nezařaditelně, budu záměr vnímat jinak.

Šestý argument proč ne je kompaktnost budovy. Davidův dům je konvexní, vydutý, expanzní a trochu špuntující. Snad je i možné na místě stávajícího parčíku stavět, vidím zde však spíše něco dřavého, řídkého, nebudovního, průvětrného, subtilnějšího... Ovšem co architekt, to názor a tak nechávám na vás, co na tomto místě vidíte vy, kteří na věc právě hledíte.

První argument proč ano je vliv této architektury na vědomí lidí. Praze chybí tento typ budovy (nemyslím jen typologicky, ale i architektonicky), taková beztvářá forma by uvolnila naši českou konzervativnost,

která sahá všude, do názorů na politiku, do názorů na mládež, do názorů na stravování, do způsobu trávení volného času, do vztahu k jiným rasám, do zamilovanosti do národních pseudosymbolů... Svět (zejména jiné civilizace, než jsme my) se hýbe, my opatrně vyčkáváme, jak to tomu světu dopadne a proto zde stále mnoho věcí není dovoleno a tolerováno.

Druhý argument proč ano je náplň. Myslím, že postavit síň pro hudbu je dobrá národní investice, která se vrátí – ne ve formě peněz - ale ve formě vědomí lidí, kteří zpětně ten národ tvoří. Byly by to dobře uložené peníze, i když vím, že takové síně se často budují ze soukromých zdrojů – bank, pojišťoven, finančních institucí, z menšiny pak přispívá stát.

Třetí argument proč ano je stavba veřejné budovy, kterou po mnoho let Češi nepostavili a která vždy může národu přinést dobré uzemnění, sebevědomí a pocit, že existuje.

Na závěr se chci přeci jen ještě vrátit k návrhu samotnému:

Zrcadlení je krásný nápad, pokřivenost okolních domů, které jsou pro nás neposkvrnitelnou hodnotou, by přinesla relativnost, stejně tak my lidé bychom se zde viděli nepěkní, křiví a bizarní. Takové gigantické antiselfie. Dispozice mi připadají vlastně trochu staré, 2D, oproti vnějšku, který je 3D. Tradiční forma sálu mi připadá dobrá, vztah hudebník na jedné straně a posluchač na druhé opačné mi připadá doposud nepřekonána, je zde jedna linka tónu, který se prostě nese od nástroje k uchu. Pozvednutá sukénka vstupu je pěkná, zvednul bych výše a umožnil třeba průchod domem skrz. V některých zákresech vypadá dům efektně a přitažlivě. Totální hladkost by nedopadla, projevíly by se spoje a dilatace dílů, třeba za pár let bude toto možné. V noci dům odhaluje svou druhou fasádu – vnitřek a foyer, také pěkné.

David mi promine, že jsem se vlastně příliš nevyjadřoval k jeho konkrétnímu projektu, ale on chtěl – hádám – spíše rozpoutat diskusi. A předpokládám, že ta se strhne i v této místnosti. Přeji ti Davide, abys ji ustál a vyšel z ní posílněn a získals odpovědi na své otázky.

Pro dodržení všech formalit ještě dodávám, že ze svého pohledu navrhuji známku, ale v tomto případě je to skoro jedno neb obsah tohoto zadání přesahuje důležitost známkovací stupnice.

11.6.2015, David Kraus

vz